

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2021 m. liepos 14 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Audriaus Bakavecko (kolegijos pirmininkas), Rasos Ragulskytės-Markovienės ir Dalios Višinskienės (pranešėja),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo atskirąjį skundą dėl Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų 2021 m. balandžio 22 d. nutarties administracinėje byloje pagal pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo skundą atsakovui Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjas Viešojo intereso gynimo fondas (toliau – ir pareiškėjas, Fondas) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas: 1) panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 12 d. (skunde klaidingai nurodyta 2021 m. vasario 18 d.) įsakymą Nr. A-840 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4 Kaune detaliojo plano keitimo“; 2) įpareigoti Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorių priimti administracinės procedūros sprendimą pagal Fondo skundus – 2021 m. vasario 8 d. „Viešą suinteresuotos visuomenės kreipimąsi dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne“ ir 2021 m. vasario 17 d. „Pasiūlymą panaikinti (arba pakeisti) sprendimą dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne“; 3) įpareigoti atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinant poreikį automobiliams statyti žemės sklype, esančiame Vydūno al. 4, Kaune.

II.

Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmai 2021 m. balandžio 22 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo skundo dalį, kuria prašoma panaikinti Kauno

miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 12 d. įsakymą Nr. A-840 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4 Kaune detaliojo plano keitimo“ ir įpareigoti atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinant poreikį automobiliams statyti žemės sklype, esančiame Vydūno al. 4, Kaune; skundo reikalavimą įpareigoti Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorių priimti administracinės procedūros sprendimą pagal Viešojo intereso gynimo fondo skundus – 2021 m. vasario 8 d. „Viešą suinteresuotos visuomenės kreipimąsi dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne“ ir 2021 m. vasario 17 d. „Pasiūlymą panaikinti (arba pakeisti) sprendimą dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne“ išskyrė į atskirą bylą (suteiktas Nr. eI3-5718-422/2021).

Teismas nustatė, kad pareiškėjas, kreipdamasis į teismą, padarė rašymo apsirikimo klaidą, prašydamas panaikinti 2021 m. vasario 18 d. įsakymą Nr. A-840, todėl laikė, kad pareiškėjas teismo prašo panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau – ir Administracija) 2021 m. kovo 12 įsakymą Nr. A-840 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4 Kaune detaliojo plano keitimo“ (toliau – ir Įsakymas).

Teismas aptarė Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 5 straipsnio 1, 3 dalis, 23 straipsnio 1 dalį ir nurodė, kad administraciniams teismams priskirta nagrinėti administracines bylas dėl viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų, taip pat veiksmų (neveikimo), darančių įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams, teisėtumo.

Teismas pacitavo Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 49 straipsnyje 1 dalies nuostatą, nurodė, kad Fondas pirmuoju skundo reikalavimu prašo panaikinti Įsakymą, kuriuo nuspręsta organizuoti žemės sklypo (3,3486 ha) Vydūno al. 4, Kaune, detaliojo plano, patvirtinto Kauno miesto savivaldybės valdybos 2002 m. gegužės 14 d. sprendimu Nr. 517 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4 detaliojo plano patvirtinimo“, keitimą ir nustatomas planavimo tikslas – vadovaujantis Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais suplanuoti teritoriją visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams, pakeisti žemės sklypo naudojimo būdą, pakeisti ir (ar) nustatyti naujus planuojamos teritorijos naudojimo reglamentus, numatyti paėmimą visuomenės poreikiams.

Teismas nurodė, jog pagal Teritorijų planavimo įstatymo 25 straipsnio nuostatas, kompleksinio teritorijų planavimo procesą sudaro šie etapai: 1) parengiamasis; 2) rengimo; 3) baigiamasis. Parengiamuoju etapu planavimo organizatorius pagal nustatytus planavimo tikslus numato planuojamą teritoriją, parengia ir patvirtina planavimo darbų programą. Parengiamuoju etapu atliekami planuojamos teritorijos galimos taršos tyrimai, kai planuojama pramoninių teritorijų konversija, jeigu planavimo darbų programoje numatyta, atliekami kiti tyrimai, galimybių studijos. Be to, Vyriausybės nustatyta tvarka nustatoma, ar bus atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – ir SPAV).

Teismas iš skundžiamo Įsakymo turinio nustatė, jog jis priimtas detaliojo plano korektūros pradiniam etape, jame nuspręsta organizuoti detaliojo plano, patvirtinto dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, keitimo procedūrą, nurodant planavimo tikslus, be kita ko, numatant žemės paėmimą visuomenės poreikiams. Tačiau Įsakymu nėra priimti jokie teritorijų planavimo sprendiniai, o tik nurodyta, kad numatoma vadovaujantis Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais suplanuoti teritoriją visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams.

Teismo vertinimu, Įsakymu yra išspręstas procedūrinis klausimas dėl detaliojo plano keitimo (koregavimo) procedūros pradžios, t. y. jo organizavimo, tačiau juo nesukuriamos teisės ir pareigos, pasikeitimas ar išnykimas (pasibaigimas) suinteresuotiems asmenims, taip pat ir pareiškėjui, atstovaujančiam suinteresuotai visuomenei. Teismas nurodė, kad pareiškėjas dėl Įsakymo dalies, kuria pripažintas netekusiu galios Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. spalio 8

d. įsakymas Nr. A-3361 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, detaliojo plano keitimo“, ginčo nekelia. Pareiškėjas skunde nurodo argumentus, kad Įsakymas buvo priimtas neatlikus ginčo teritorijai teisės aktais nustatytų SPAV ir poveikio aplinkai vertinimo (toliau – ir PAV) procedūrų.

Teismas nekvestionavo pareiškėjo, kaip suinteresuotos visuomenės, teisės dalyvauti minėtose procedūrose, nurodė, kad Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnyje, be kita ko, nustatyta, kad suinteresuota visuomenė turi teisę: nustatyta tvarka gauti informaciją apie aplinką (1 d. 1 p.), nustatyta tvarka dalyvauti planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio aplinkai vertinimo procesuose ir teikti pasiūlymus (2 p.); turi teisę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą (2 d.).

Teismas nurodė, kad planų ir programų strateginį pasekmių aplinkai vertinimą (toliau – vertinimas), šio proceso dalyvių santykius, taip pat vertinimo ir sprendimo priėmimo sąsajas reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintas Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas (toliau – ir Aprašas), kurio 8.3 numatyta, jog apie teritorijų planavimo dokumento įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai vertinimo procesą visuomenė informuojama ir jame dalyvauja Teritorijų planavimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka; apie kito plano ar programos įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai vertinimo procesą visuomenė informuojama ir jame dalyvauja aplinkos ministro nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 patvirtintame Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos apraše (toliau – ir Tvarkos aprašas), be kita ko, įtvirtinta, jog šis Tvarkos aprašas privalomas visiems juo reglamentuojamo vertinimo proceso dalyviams (4 p.), viešinimo apie plano ar programos projektą ir vertinimą procedūrą sudaro pranešimas visuomenei apie organizatoriaus sprendimą atlikti arba neatlikti plano ar programos vertinimą (5 p.).

Teismas nurodė, kad šiuo konkrečiu atveju akivaizdu, jog Įsakymu nebuvo atlikti veiksmai dėl ginčo teritorijos suplanavimo (juo nepatvirtinta planavimo darbų programa, planai ir pan.), todėl nebuvo spręsta ir dėl poveikio aplinkai ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo. Šias aplinkybes patvirtina ir į bylą pateiktas Kauno miesto savivaldybės administracijos raštas, priimtas atsakant į pareiškėjo 2021 m. vasario 8 d. ir 2021 m. vasario 17 d. kreipimąsi, kuriame nurodyta, jog atliekant ginčo teritorijos planavimą numatomos veiklos galimas poveikis gretimoms teritorijoms bus įvertintas teisės aktų nustatyta tvarka.

Teismas, atsižvelgęs į tai, kad pareiškėjo Įsakymas yra tarpinio pobūdžio dokumentas ir jo panaikinimas nesukels pareiškėjui jokių teisinių pasekmių, pareiškėjo skundo reikalavimą dėl Įsakymo panaikinimo atsisakė priimti ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytu pagrindu.

Teismas dėl pareiškėjo skundo reikalavimo įpareigoti atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinant poreikį automobiliams statyti žemės sklype Vydūno al. 4, Kaune, nurodė, kad skundą teismui, reiškiant reikalavimą įpareigoti atsakovą atlikti tam tikrus veiksmus, suinteresuotas asmuo gali pateikti tik tuo atveju, jeigu yra priimtas šio administravimo subjekto atsisakymas atlikti prašomus veiksmus ar viešojo administravimo subjektas vilkina tokių veiksmų atlikimą. Nesant atsakovo atsisakymo ar vilkinimo atlikti pareiškėjo prašomus veiksmus, skundas negali būti nagrinėjamas teisme.

Teismas, įvertinęs, kad byloje nėra duomenų apie pareiškėjo kreipimąsi į atsakovą dėl atrankos poveikio aplinkai vertinimo atlikimo bei priimtą organizatoriaus atsisakymą atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos, konstatavo, kad toks skundo reikalavimas negali būti ginčo dalyku, todėl šį reikalavimą taip pat atsisakė priimti ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytu pagrindu.

Teismas nurodė, kad pareiškėjas antruoju skundo reikalavimu prašė įpareigoti Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorių priimti administracinės procedūros sprendimą pagal Fondo skundus – 2021 m. vasario 8 d. „Viešą suinteresuotos visuomenės kreipimąsi dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne“ ir 2021 m. vasario 17 d. „Pasiūlymą panaikinti (arba pakeisti) sprendimą dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne“, kurie, teismo vertinimu, nėra tiesiogiai susiję su reikalavimais dėl Įsakymo panaikinimo ir dėl įpareigojimo atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą, todėl siekiant užtikrinti proceso operatyvumo ir ekonomiškumo principą, pareiškėjo reikalavimą atsakovui Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl įpareigojimo Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorių priimti administracinės procedūros sprendimą pagal Fondo skundus – 2021 m. vasario 8 d. „Viešą suinteresuotos visuomenės kreipimąsi dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne“ ir 2021 m. vasario 17 d. „Pasiūlymą panaikinti (arba pakeisti) sprendimą dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne“ išskyrė į atskirą administracinę bylą.

III.

Pareiškėjas Fondas atskiruoju skundu prašo panaikinti Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų 2021 m. balandžio 22 d. nutarties dalį, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo skundo dalį dėl reikalavimo panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 12 d. įsakymą Nr. A-840 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4 Kaune detaliojo plano keitimo“ ir įpareigoti atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinant poreikį automobiliams statyti žemės sklype Vydūno al. 4, Kaune.

Pareiškėjas nurodo, kad skundžiama nutartis yra nepagrįsta ir neteisėta, kadangi apriboja pareiškėjo teisę kreiptis į teismą. Nagrinėjamu atveju teismo motyvai atsisakant priimti skundo dalį nėra visai aiškūs. Iš teismo nutarties turinio nėra visai aišku, ar teismas laiko, kad pats skundžiamas Įsakymas nėra skundžiamas administracinis aktas, nes nesukuria teisinių pasekmių, ar Įsakymas nesukuria teisinių pasekmių konkrečiai pareiškėjui ir todėl juo nėra pažeidžiamos pareiškėjo teisės. Teismo nutarties neaiškus turinys neatitinka procesiniam sprendimui keliamų reikalavimų, kadangi yra dviprasmiškas ir apsunkina pareiškėjui atskirajame skunde išdėstyti motyvus.

Pareiškėjas teigia, kad nepagrįstai atsisakant priimti skundo dalį, yra ribojama pareiškėjo, kaip suinteresuotos visuomenės, teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos, teisė į teisingą procesą bei pažeidžiamos Orhuso konvencijoje įtvirtintos nuostatos dėl teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, kadangi Įsakymas yra susijęs su poveikiu aplinkai ir patenka tiek į Orhuso konvencijos, tiek ir į Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies reguliavimo sritį.

Pareiškėjas nurodo, kad administraciniai aktai, dėl kurių galima pateikti skundą, pagal ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir 23 straipsnio 1 dalį, yra visi viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai, nepaisant tų aktų formos, taip pat veiksmai (neveikimas), sukeltantys asmeniui teisinės pasekmės, t. y. darantys įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams. Skundžiamu Įsakymu yra vykdoma teritorijos planavimo procedūra, tai pripažįsta ir pats teismas, todėl nėra pagrindo Įsakymą laikyti nesukuriančiu teisinių pasekmių, o ginčą – beprasmiu. Panaikinus Įsakymą,

būtų pasiekti aplinkosauginiai tikslai, o teismo ginčo metu būtų pagrindas teismui pasisakyti dėl pareiškėjo keliamų teisės pažeidimo klausimų.

Pareiškėjas teigia, kad pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 18 straipsnio 3 dalį savivaldybių institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų priimti administraciniai teisės aktai gali būti skundžiami teismui. Todėl tik išnagrinėjus skundą dėl Įsakymo, atsirastų pagrindas spręsti dėl jo sukuriamų teisinių pasekmių ir jų ryšio su pareiškėjo interesais.

Pareiškėjas nurodo, kad šiuo atveju aktualu ištirti, ar skundžiamas administracinis aktas – Įsakymas – sukelia kokias nors teises pasekmes ir ar gali būti tinkamu skundo dalyku; jeigu Įsakymas teises pasekmes sukelia ir gali būti skundo dalyku, tai ar tos pasekmės yra susijusios su pareiškėjo teisių ar teisinių interesų pažeidimu; jeigu Įsakymas nėra susijęs su pareiškėjo teisių ar teisinių interesų pažeidimu, ar pareiškėjas turi reikalavimo teisę ginti viešąjį interesą, nesusijusį su subjektyvinių teisių pažeidimu.

Pareiškėjo vertinimu, šiuo atveju nėra pagrindo teigti, kad Įsakymas nesukelia teisinių pasekmių, kadangi Įsakymu yra organizuojamas žemės sklypo Ažuolyne detaliojo plano keitimas, o planavimo tikslas – suplanuoti teritoriją visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams, pakeisti žemės sklypo naudojimo būdą, pakeisti ir (ar) nustatyti naujus planuojamos teritorijos naudojimo reglamentus, numatyti paėmimą visuomenės poreikiams. Teismas nurodė, kad skundžiamu Įsakymu yra išspręstas procedūrinis klausimas dėl detaliojo plano keitimo (koregavimo) procedūros pradžios, t. y. jo organizavimo, todėl Įsakymas sukuria procedūrinės teises pasekmes aplinkos srityje, o tai reiškia, kad jis nėra tarpinio pobūdžio dokumentas ir gali būti skundo dalyku.

Pareiškėjas teigia, kad jis, kaip suinteresuota visuomenė, turi teisę kreiptis į teismą Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytu pagrindu. Pareiškėjas yra juridinis asmuo, kuris siekia ginti viešojo intereso objektu esančią asmens teisę į sveiką bei švarią aplinką ir aktyviai veikia aplinkos apsaugos srityje, todėl nėra pagrindo teigti, kad Įsakymas nėra susijęs su jo teisinių interesų pažeidimu. Pareiškėjas atitinka Orhuso konvencijoje pateiktą suinteresuotos visuomenės apibrėžimą ir šiame aplinkosauginiame ginče pripažintinas suinteresuota visuomene ir būtent šia prasme turi subjektyvų interesą.

Pareiškėjas, kaip suinteresuota visuomenė, siekia apginti viešąjį interesą atsakovui siekiant padaryti poveikį Kauno Ažuolyno gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui, taip pat siekia, kad būtų užtikrinta jo teisė dalyvauti ir būti informuotam apie projektus, kurie turi įtakos Kauno miesto aplinkos pokyčiams, o planuojama ūkinė veikla ypač visuomenei svarbiame objekte – Kauno Ažuolyne ir jam artimoje aplinkoje – nebūtų vykdoma neatlikus privalomų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų.

Pareiškėjas nurodo, kad skundo priėmimo stadijoje teismas neturėjo pagrindo nuspręsti, jog Įsakymas nepažeidžia pareiškėjo subjektyvinių teisių ar teisėtų interesų. Teismas, atsisakydamas priimti skundo dalį, pažeidė pačią pareiškėjo teisę kreiptis į teismą ir teisę į teisingą procesą. Tik išnagrinėjus bylą iš esmės galėtų atsirasti pagrindas spręsti dėl pareiškėjo subjektyvinių teisių pažeidimo turinio ir jo teisių turinio ginant viešąjį interesą aplinkos srityje.

Pareiškėjas teigia, kad Fondas yra suinteresuota visuomenė ir pagal savo funkcijas vykdo viešojo intereso gynimą administracinėse institucijose bei teismuose (Fondo įstatų 7.4 p.). Skundžiama nutartimi teismas paneigė pačią pareiškėjo teisę kreiptis į teismą siekiant ginti viešąjį interesą vykdamas Fondo funkcijas.

Pareiškėjas dėl reikalavimo įpareigoti atsakovą atlikti poveikio aplinkai vertinimo procedūrą nurodo, kad nesutinka su teismo nutartyje nurodytais argumentais. Teismas nekvestionuoja pareiškėjo, kaip suinteresuotos visuomenės, teisės dalyvauti minėtose procedūrose ir skundžiamoje nutartyje

nurodo, kad Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnyje numatyta, jog suinteresuota visuomenė *inter alia* (be kita ko) turi teisę nustatyta tvarka dalyvauti planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio aplinkai vertinimo procesuose bei Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą. Poveikio aplinkai vertinimo procedūrų rezultatas gali turėti įtakos tolimesnių procedūrinių veiksmų negalimumui projektuojant planuojamą ūkinę veiklą – automobilių parkavimą žemės sklype Ažuolyne, todėl ši procedūra aktuali galimų alternatyvų stadijoje.

Pareiškėjo vertinimu, nagrinėjamu atveju tik išnagrinėjus bylą iš esmės galima būtų spręsti dėl to, ar PAV procedūros privalėjo būti atliktos prieš priimant Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimą bei Įsakymą, kadangi šis motyvas sudaro ir reikalavimo dėl Įsakymo panaikinimo vieną iš teisinių pagrindų.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Apeliacijos dalykas – Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų 2021 m. balandžio 22 d. nutarties dalies, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo skundo dalį dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. A-840 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4 Kaune detaliojo plano keitimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinant poreikį automobiliams statyti žemės sklype Vydūno al. 4, Kaune, pagrįstumas ir teisėtumas.

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad Įsakymas priimtas detaliojo plano korektūros pradiniam etape, juo nėra priimti jokie teritorijų planavimo sprendiniai, o tik nurodyta, jog numatoma vadovaujantis Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais suplanuoti teritoriją visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams, t. y. Įsakymu yra išspręstas procedūrinis klausimas dėl detaliojo plano keitimo (koregavimo) procedūros pradžios, su kuria pareiškėjas iš esmės nesutinka, konstatavo, kad pareiškėjo skundžiamas Įsakymas yra tarpinio pobūdžio dokumentas, nesukeliantis pareiškėjui jokių teisinių pasekmių, todėl negali būti teisme nagrinėtinos bylos objektu. Pirmosios instancijos teismo vertinimu, pareiškėjo skundo reikalavimas įpareigoti atsakovą atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinant poreikį automobiliams statyti žemės sklype Vydūno al. 4, Kaune, nesant atsakovo atsisakymo ar vilkinimo atlikti prašomus veiksmus, negali būti ginčo dalyku.

Pareiškėjas atskirajame skunde, nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo nutartimi, teigia, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai sprendė, jog Įsakymas yra tarpinio pobūdžio dokumentas ir nesukelia jokių pasekmių, nutarties motyvai yra neaiškūs, o turinys neatitinka procesiniam sprendimui keliamų reikalavimų, nutartimi apribojama pareiškėjo teisė kreiptis į teismą. Pareiškėjo teigimu, pirmosios instancijos teismas, tik išnagrinėjęs bylą iš esmės, gali nuspręsti, ar skundžiamas aktas pažeidžia, ar nepažeidžia pareiškėjo teises ir teisėtus interesus. Pareiškėjas nesutinka ir su teismo nutarties dalimi, kuria atsisakyta priimti skundo reikalavimas įpareigoti atsakovą atlikti poveikio aplinkai vertinimo procedūrą, kadangi tik išnagrinėjus bylą iš esmės galima būtų spręsti dėl to, ar

poveikio aplinkai vertinimo procedūros privalėjo būti atliktos prieš priimant Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimą bei Įsakymą.

Teisėjų kolegija, nagrinėdama atskirojo skundo argumentus ir tikrindama pirmosios instancijos teismo nutarties dalies, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo skundo dalis, pagrįstumą ir teisėtumą, pažymi, kad teisė kreiptis į teismą, įtvirtinta ABTĮ 5 straipsnio 1 dalyje, gali būti įgyvendinta tik įstatymų nustatyta tvarka, t. y. laikantis įstatymuose (šiuo atveju – ABTĮ) nurodytų kreipimosi į teismą sąlygų. ABTĮ 33 straipsnio 2 dalyje yra nurodytas sąrašas atvejų, kuriems esant teismas atsisako priimti skundą (prašymą, pareiškimą). Jei teismas, prieš priimdamas skundą nustato esant bent vieną iš šių atvejų, motyvuota nutartimi privalo atsisakyti priimti skundą (prašymą, pareiškimą). Vienas iš tokių atvejų – jeigu skundas (prašymas, pareiškimas) nenagrinėtinas teismų ABTĮ nustatyta tvarka (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1 punktą, pagal kurį administracinio teismo pirmininkas ar teisėjas motyvuota nutartimi atsisako priimti skundą, jeigu skundas nenagrinėtinas teismų šio įstatymo nustatyta tvarka, ne kartą yra nurodęs, kad ginčo administracinėje byloje dalyku gali būti tik toks viešojo administravimo subjekto priimtas administracinis aktas, kuris atitinkamiems asmenims nustato tam tikras teises ar pareigas, sukelia teisinės pasekmes (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. birželio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-385-492/2020; 2021 m. sausio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-18-662/2021; 2021 m. gegužės 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-289-552/2021; kt.). Dėl to skundas negali būti teikiamas dėl tarpinių viešojo administravimo subjekto priimamų dokumentų, kuriais siekiama parengti ar sudaryti prielaidas priimti galutinį sprendimą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1138-858/2015; 2021 m. gegužės 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-289-552/2021). Vientisos (vienos) administracinės procedūros metu, prieš priimant galutinį sprendimą, gali būti ir dažnai yra surašomas ne vienas viešojo administravimo institucijos dokumentas. Tačiau šie dokumentai paprastai atlieka tik pagalbinį, tarpinį ar aptarnaujantį vaidmenį viešojo administravimo procedūroje ir jais dažniausiai nėra įforminami baigiamieji (galutiniai) kompetentingų (įgaliotų) asmenų (pareigūnų) sprendimai tuo klausimu, dėl kurio buvo pradėta administracinė procedūra. Jais gali būti sprendžiami įvairūs procedūriniai klausimai, tiesiogiai nesusiję su asmens teisių ar pareigų atsiradimu, pasikeitimu ar išnykimu (pasibaigimu). Dėl šios priežasties šie dokumentai dažnai (tačiau jokių būdu ne visada) suinteresuotiems asmenims jokių materialinių teisinių pasekmių nesukelia. Kai skundžiamas aktas ar veiksmas akivaizdžiai jokių teisinių pasekmių nesukelia, jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio 20 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-69/2011; 2021 m. gegužės 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-289-552/2021).

Pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką tuo atveju, kai skundo priėmimo nagrinėti stadijoje akivaizdu, kad skundžiamas aktas ar veiksmas, jokių teisinių pasekmių nesukelia, kad jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu, skundą galima atsisakyti priimti nagrinėti, kadangi, nagrinėdamas skundus dėl teisinių pasekmių negalinčių sukelti ir nesukeliančių aktų ar veiksmų, teismas asmens teisių apginti negalėtų, nes net ir skundo tenkinimo atveju, asmens teisių ir pareigų apimtis nepasikeistų, o pats procesas būtų iš esmės beprasmis (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS¹⁴³-560/2010; 2021 m. gegužės 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-289-552/2021).

Pareiškėjo skundžiamu Įsakymu Administracijos direktorius nusprendė organizuoti žemės sklypo (3,3486 ha), esančio Vydūno al. 4, Kaune, detaliojo plano, patvirtinto Kauno miesto

savivaldybės valdybos 2002 m. gegužės 14 d. sprendimu Nr. 517 „Dėl žemės sklypo Vydūno al., 4 detaliojo plano patvirtinimo“, keitimą. Planavimo tikslas – vadovaujantis Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais suplanuoti teritoriją visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams, pakeisti žemės sklypo naudojimo būdą, pakeisti ir (ar) nustatyti naujus planuojamos teritorijos naudojimo reglamentus, numatyti paėmimą visuomenės poreikiams.

Teritorijų planavimo įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai keičiami sprendimą rengti atitinkamą dokumentą priėmusios valstybės ar savivaldybės institucijos sprendimu dėl dokumento keitimo, taikant šiame įstatyme numatytą teritorijų planavimo procesą ir tą pačią dokumento tvirtinimo procedūrą. Pagal Teritorijų planavimo įstatymo 25 straipsnio 1 dalį, kompleksinio teritorijų planavimo procesą sudaro šie etapai: 1) parengiamasis; 2) rengimo; 3) baigiamasis. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad parengiamuoju etapu planavimo organizatorius pagal nustatytus planavimo tikslus numato planuojamą teritoriją, parengia ir patvirtina planavimo darbų programą. Planavimo darbų programoje numatomi konkretūs planavimo uždaviniai, nurodoma, ar turi būti atliekami tyrimai, galimybių studijos, ar rengimo etapu bus rengiama teritorijos vystymo koncepcija (toliau – koncepcija) ir jai suformuoti išreiškiama urbanistinė idėja, išskyrus atvejus, kai urbanistinė idėja atrinkta pagal šio straipsnio 3 dalį, taip pat ar numatoma atlikti koncepcijos nepriklausomą profesinį vertinimą. Koncepcija rengiama, kai numatomos teritorijų planavimo dokumentų sprendinių alternatyvos, taip pat kitais Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse nustatytais atvejais. Šiuo etapu planavimo organizatorius viešai paskelbia apie priimtą sprendimą dėl teritorijų planavimo dokumento rengimo pradžios, planavimo tikslų ir planavimo darbų programą. Parengiamuoju etapu atliekami planuojamos teritorijos galimos taršos tyrimai, kai planuojama pramoninių teritorijų konversija, jeigu planavimo darbų programoje numatyta, atliekami kiti tyrimai, galimybių studijos. Vyriausybės nustatyta tvarka nustatoma, ar bus atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.

Teisėjų kolegija, įvertinusi atsakovo Įsakymo turinį, minėtą teisinį reglamentavimą, sutinka su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad Įsakymu yra išspręstas procedūrinis klausimas dėl detaliojo plano keitimo (koregavimo) procedūros pradžios, jis yra priimtas detaliojo plano korektūros pradiniam etape, juo nėra priimami jokie teritorijų planavimo sprendiniai, o tik nurodyta, jog numatoma vadovaujantis Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais suplanuoti teritoriją visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams. Pareiškėjas ginčo dėl Įsakymo 2 punkto, kuriuo pripažintas netekusiu galios Administracijos direktoriaus 2018 m. spalio 8 d. įsakymas Nr. A-3361 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, detaliojo plano keitimo“, nekelia. Taigi pirmosios instancijos teismas pagrįstai sprendė, kad skundžiamas Įsakymas yra tarpinis procedūrinis dokumentas, kuriuo sudarytos prielaidos pradėti detaliojo plano keitimo procedūrą.

Teisėjų kolegija pažymi ir tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, be kita ko, apeliacine tvarka nagrinėdamas administracinę bylą Nr. eAS-289-552/2021 pagal pareiškėjų grupės atskirąjį skundą dėl Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų 2021 m. kovo 17 d. nutarties, kuria atsisakyta priimti pareiškėjų grupės skundas dėl Kauno miesto savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 2 d. sprendimo Nr. T-27 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, poreikio automobiliams statyti“, 2021 m. gegužės 12 d. nutartyje nurodė, kad Kauno miesto savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 2 d. sprendimo Nr. T-27, kaip ir pareiškėjų nurodytas Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 12 d. įsakymas Nr. A-840 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, detaliojo plano keitimo“, yra tarpiniai žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros pradėjimo dokumentai.

Teisėjų kolegija, vertindama pareiškėjo atskirojo skundo argumentus dėl nutarties dalies, kuria atsisakyta priimti skundo reikalavimas įpareigoti atsakovą atlikti poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinant poreikį automobiliams statyti žemės sklype Vydūno al. 4, Kaune, pažymi, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai, vadovaudamasis Aplinkos apsaugos įstatymo, Aprašo ir Tvarkos aprašo nuostatomis bei nustatęs, kad skundžiamu Įsakymu nebuvo atlikti jokie ginčo teritorijos suplanavimo veiksmai (nepatvirtinta planavimo darbų programa, planai ir pan.), atitinkamai šiame etape nebuvo sprendžiamas klausimas ir dėl poveikio aplinkai ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, o byloje nesant duomenų apie pareiškėjo kreipimąsi į atsakovą dėl atrankos poveikio aplinkai vertinimo atlikimo bei priimtą organizatoriaus atsisakymą atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos, konstatavo, kad toks skundo reikalavimas negali būti ginčo byloje dalyku.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje nurodyta, kad savarankiškas reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus paprastai reiškiamas tada, kai atitinkama institucija neatlieka veiksmų pagal kompetenciją, vilkina ar atsisako juos atlikti. Tokiu atveju paprastai iš esmės yra skundžiamas tam tikras institucijos neveikimas (žr., pvz. 2013 m. balandžio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁴⁴⁴-387/2013; 2014 m. birželio 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁸⁵⁸-442/2014, kt.).

Teisėjų kolegija neturi pagrindo sutikti ir su pareiškėjo atskirojo skundo argumentais, kad pirmosios instancijos teismo nutarties motyvai nėra aiškūs, dėl to pareiškėjui ribojama teisė kreiptis į teismą bei išdėstyti atskirojo skundo motyvus, kadangi šiuo atveju nenustatyta, jog pirmosios instancijos teismas būtų pažeidęs proceso teisės normas, nutartis yra aiški, o pareiškėjas, pateikdamas atskirąjį skundą teismui, realizavo savo teisę į teisminę gynybą.

Pareiškėjas atskirajame skunde dėsto daugiau argumentų, susijusių su apribota teise kreiptis į teismą, į teisingą procesą, Orhuso konvencijoje įtvirtintos nuostatos dėl teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais pažeidimo ir pan., tačiau nustačius, kad Įsakymas yra tarpinis procedūrinis dokumentas ir pripažinus pirmosios instancijos teismo išvadą aptariamu klausimu teisinga, nurodyti pareiškėjo atskirojo skundo argumentai nėra teisiškai reikšmingi. Akcentuotina ir tai, kad Įsakyme nėra įtvirtinta jokių sprendinių, susijusių su konkrečiu poveikiu Kauno Ažuolyno gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui, t. y. su pareiškėjo nurodomu viešuoju interesu, kurį jis siekia apginti.

Teisėjų kolegija atkreipia pareiškėjo dėmesį, kad, kaip minėta, kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai keičiami sprendimą rengti atitinkamą dokumentą priėmusios valstybės ar savivaldybės institucijos sprendimu dėl dokumento keitimo, taikant šiame įstatyme numatytą teritorijų planavimo procesą ir tą pačią dokumento tvirtinimo procedūrą. Todėl pareiškėjas turi teisę pasinaudoti Įstatyme įtvirtintomis teritorijų planavimo viešinimo procedūromis, t. y. turi teisę teikti pasiūlymus planavimo organizatoriui ar teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje dėl teritorijų planavimo dokumentų, išskyrus specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentus, per visą teritorijų planavimo dokumentų rengimo laikotarpį iki viešo svarstymo ar susipažinimo su parengtais valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentais pabaigos (viešo svarstymo ar susipažinimo su parengtais valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentais metu pasiūlymai teikiami ir žodžiu) (Teritorijų planavimo įstatymo 37 str.).

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, tinkamai įvertino skunde keliamo ginčo pobūdį, tinkamai taikė proceso teisės normas, todėl pagrįstai atsisakė priimti pareiškėjo skundo dalį dėl Įsakymo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrą dėl planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinant poreikį automobiliams statyti žemės sklype Vydūno al. 4, Kaune, kaip

nenagrinėtiną teismų ABTĮ nustatyta tvarka. Dėl to skundžiama pirmosios instancijos teismo nutarties dalis paliekama nepakeista, o pareiškėjo atskirasis skundas atmetamas.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 154 straipsnio 1 punktu,

n u t a r i a:

Pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo atskirąjį skundą atmesti.

Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų 2021 m. balandžio 22 d. nutarties dalį, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo skundą, palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Audrius Bakaveckas

Rasa Ragulskytė-Markovienė

Dalia Višinskienė